

Píseň: EZ233 – Večerní když zvony znějí + modlitba; Oddíl k výkladu: Mk 14, 26-31 (číst od v. 18)

Milí,

na posledním setkání jsme se věnovali Ježíšově Poslední večeři. I dnes jsme ji připomínali – aby byl zřetelnější její širší kontext – stejně jako kontext následujících událostí. Právě *pro* „Večeři Páně.“

Zdůrazňoval jsem rozdíly mezi touto Večeří a praxí první církve – a křesťanské současné. I v prvotní církvi šlo v první řadě o společné jídlo – tak i o diakonii (= pomoc potřebným). *Nešlo* hlavně o obřad „odpuštění hříchu“ – to je přece křest!

Naopak biblické podání zdůrazňuje rozměr *Božího království* – a tak *eschatologie*. Což je v křesťanském pojetí po většinu dějin rozměr v podstatě ztracený – zejm. při eucharistii!

Druhým hlavním motivem je *zástupnost*. Totiž že Ježíš trpěl *pro nás* a *místo* nás. Při eucharistii i Poslední večeři symbolicky – již brzy v příběhu zcela doslovně.

Eschatologie

Na důležitost posledních věcí (= eschatologie) také při eucharistii poukazuje i úvod dalšího oddílu: Zazpívali píseň a *šli na Olivovou horu*. To je totiž *přesně* to místo, kde Ježíš vyslovil svou malou apokalypsu – Mk 13, 3! Tj. právě tam, kde se odehrál poslední oddíl před pašijemi. A který se věnoval *právě* posledním věcem – tak i Božímu království.

Ale stejně, jako si tohoto rozměru *nevšimli* učedníci – ba dokonce jednali proti malé apokalypse i eucharistii i Ježíšovým slovům takřka hned – tak bývá ztracen většině křesťanů.

Ztrátou eschatologie však křesťanství postrádá smysl – tak se stává nefunkčním, impotentním, zbytečným. Když se stále znovu nevztahuje k *posledním* věcem. A tak k těm, na kterých *na konec* záleží *nejvíce*. A které tak jakoby „zpětně“ proměňují *zásadně*

lidskou přítomnost. Namísto utápění se v „přítomnosti“ bez výhledu.

Samotné zazpívání písně je někdy součástí ještě předchozího vyprávění. Jako to známe také z bohoslužeb: Je píseň završením předchozího, nebo začátkem následujícího dění?

Obvykle obojí.

Důležitěji: Zdůrazňuje formální jednotu, společenství, komunitu učedníků a Ježíše. *Stejně* jako společné jídlo.

Odpadnutí

Což umožňuje poukázat na ještě hlubší bolestivost a smutek hned následujících Ježíšových slov: „Všichni se rozprchnete, odpadnete.“ Ale vždyť máme dojem tak dobrého společenství, komunity! Ted' jsme spolu jedli a slavili eucharistii (1Kor 11, 17nn!)

Ale vždyť už Večeře samotná se musela konat nanejvýš utajeně – protože Ježíš *nemohl* důvěřovat svým učedníkům!

Už při Večeři vyslovil, že jeden z nich ho vydá židovským autoritám!

To učedníci na obojí tak rychle zapomněli? No, to je tedy hezké společenství a komunita – když ani neposloucháme, co říká sám Ježíš. Nebo to hned zapomeneme...

Ještě silnější pak je Ježíšovo slovo, když odhlédneme od českých překladů – s výjimkou Kralického. Ten jediný věrně překládá: *Zhoršíte se nade mnou*. Protože zde je řecké slovo, které dobře známe: *Skandalidzó*. Tj. to, za což jsou blahoslavení všichni, kteří to *nečiní* nad Ježíšem – jak odpověděl také učedníkům Jana Křtitele (Mt 11, 6 + Lk 7, 22).

Řecké *skandalidzó* pak známe docela věrně ze slova skandál. Znamená: Pohoršit, urazit, rozhněvat, šokovat. Proto, v dalším výkladu a porozumění, *může* to, co je „skandalidzó“, vést k hříchu, a tak k pádu. Tak se „překladatelé“ dostali k „překladu“ slovem „odpadnete.“ Ačkoli jde zřetelně o výklad o několika krocích. Jde však opět o specifikum *českých* překladů. Řeční autoři i cizojazyční překládají věrně.

Ježíš tedy nevyčítá nějaké vágní „odpadnutí.“ Vyčítá, že se učedníci budou za Ježíše *stydět*. Budou *uráženi* Ježíšovými slovy i činy. Bude jim důvodem k *hanbě* (hanba ukřižovaných a lúžou souzených!). A tak se k němu nebudou znát.

To ještě Ježíš podtrhuje citátem Zach 13, 7. Tato slova však mylně chápali už učedníci – i většina křesťanských výkladů. Stejně jako Ježíšova poslední slova na kříži – Ž 22, 2.

V *neznalosti* obou textů totiž neznáme jejich *kontext* – zbytek oddílu. Oba původní, starozákonní texty jsou totiž *nadějné*. Nejde o zoufalé, pesimistické oddíly. Jde o oddíly o *Božím vítězství*. Tak i slovo učedníkům na cestě na Olivovou horu připomíná lidský hřích – ale *také* Boží spásu. Stejně také Ježíšovo zvolání na kříži je *sice* také vyjádřením Ježíšova pocitu zoufalství, ale *zároveň již vždy* vyznáním víry v Boží konečné, finální, *eschatologické* vítězství!

Mohl přece říci cokoli jiného... ale zvolil právě *tato* slova.

Učedníci

Jenže ani učedníci neznali kontext Ježíšových slov. Ačkoli se měli za jeho převelice věrné. Tak se *okamžitě* urazili, pohoršili nad Ježíšovými slovy: *Všichni* se nade mnou urazíte, pohoršíte. Tak dali Ježíšovi *okamžitě* za pravdu. A ani si toho nevšimli. Že se okamžitě začali bránit, že *zrovna oni* teda jako opravdu ne (Petr doslova: „Kdyby se všichni pohoršili, ale já ne!“). Kdyby to však byla pravda, Ježíš by to neříkal. A oni by neměli důvod se takto bránit. Jenže „potrefená husa se vždycky ozve...“

Což je o to smutnější, že ve svém pohoršení a dotčenosti si zřejmě *vůbec nevšimli*, že Ježíš doplnil: A po svém vzkříšení vás předejdu do Galileje. Tedy *explicitně* doplnil kontext Zach 13, 7 – i pozdějšího Ž 22. Rovnou přidal také slovo Božího vítězství – takřka vždy *navzdory* lidské dotčenosti, uraženosti, pohoršenosti, pádu a hříchu. Což ještě zesiluje, jak velice měl Ježíš pravdu. A proč si bude právě v Getsemane připadat tak opuštěný a sám – ani jeho učedníci ani neslyší, co jim říká. Už zase.

Zato věří, jak skvělou mají komunitu, společenství!

A *proto* se s Kristem *hned* zase hádají. Opět hned *odmítají*, co jim říká Kristus – hle, jak krásná komunita, společenství! A je to opět *Petr*, kdo jako první „napomíná“ Ježíše – srv. Mk 8, 33! Tedy *stejně* jako v kontextu Ježíšových slov o ukřižování a vzkříšení! Tedy *zase znovu ani Petr* neposlouchá, co Ježíš říká. A dělá vůči *stejným* Ježíšovým slovům *stejně*: *Nemáš pravdu*, Ježíši! Ty tomu, Kriste, *nerozumíš*! Ty se *mýlíš* – rozumíš špatně, Bože!

I kdyby se všichni pohoršili, urazili, zahanbili nad tebou, ale **JÁ ne!**

A stejně jako v Mk 8, i zde Petr slyší: A právě ty jsi z nich nejhorší. Pro *tvé vlastní* činy a slova. Ty mě *zapřeš*, zradíš, podrazíš, zostudíš víc a dřív než všichni ostatní. V Markově podání: Ještě ani *dvakrát* kohout nezakokrhá, a ty mně *zapřeš* dokonce *tříkrát*.

Tedy: Ani první zakokrhání kohouta tě netrkne, že zrazuješ *svá vlastní* slova. *Svou* víru. Postoje, myšlenky, priority. Machrování. Protože jsou *už nyní* falešné. Dosl. pak Petr učiní ř. *aparnomai* = zamítnout, odmítnout, zříct se. Tedy že Ježíše *tříkrát zamítne*. *Odmítne*. *Zřekne* se ho. O kolik přesnější popis pozdějších Petrových činů než jen prosté „zapřeš mě.“

Což je opět o to silnější, že Petr již *dvakrát* Ježíše odmítl, zamítl: V Mk 8, 32-33. A teď, cestou na Olivovou horu. Tedy Petrovo *odmítnutí* Ježíše po zatčení je dohromady *třetím* Petrovým odmítnutím Ježíše. Žádné „do třetice všeho dobrého.“ Naopak: Ani *do třetice* Petr nedal na Ježíšova slova. Dal na *své* pocity, víru, dojem, myšlenky. A tak na svou pýchu. A kam ho to dostalo?

A stejně si nedal říct

Tak i nyní Petr *trval na svém*: O to více *zdůrazňoval*, že on klidně i *umře* s Ježíšem. Tak pyšný, „úplně mimo“ bývá člověk!

Člověk si prostě *nedá* poradit – *zejména* od Boha. Tak plní jsme pýchy na sebe samé. Tak plní jsme zcela mylné víry ve vlastní dobrotu, slušnost, věrnost. Statečnost, odvahu, víru. Ačkoli opakovaně dokazujeme opak. I Ježíšovi do obličeje křičel Petr, jak on s ním i umře. Ačkoli ani neposlouchal, co to ten Ježíš říkal. A

nebylo to poprvé – díky Bohu to však bylo naposledy. U dalších zřeknutí se Krista už Ježíš *nebyl*.

Ale Petr přece dává najevo příklad veliké víry! Ohnivě, zapálené víry! Statečné víry! SILNÉ víry! Tak se k Petrovi přidali i ostatní učedníci. Dokonce *všichni*.

Tedy: Nenašel se ani jeden, který by mlčel. Který by nemachroval. Který by odmítl hrát si na „*silnou*“ víru. Který by upřednostnil Ježíšovo slovo před svým pocitem, dojmem. A to *včetně Jidáše*. Nikdo se ani slovem nezmínil, že si nikdo nevšiml Ježíšovy zmínky o vzkříšení. Nikdo. Všichni se cítili dotčení, pohoršení Ježíšovými slovy: Jak o nás může říkat takové věci?!

Protože *jsou pravda*! A tak je *úplně jedno*, jak se někdo cítí, jak je kdokoli uražený, pohoršený *pravdou*. Protože *tak* věci jsou. Taková je skutečnost. Na rozdíl od našich vyfabulovaných, a zhusta neopodstatněných, pocitů. *Taková* je pravda. A lidské vyřvávání, skandování, vystavování-na-odiv-vlastní-uraženosti s pravdou neudělá *vůbec nic*.

Ačkoli i dnes se i v „křesťanském“ světě děje stále stejné: Neříkej pravdu, protože mě uráží, ponižuje, zostuzuje! Cítím se pravdou *dotčený*, tak *mlč*! Ne náhodou o stejném hovoří Iz 30...

Závěr

A tentokrát už se Ježíš se svými učedníky ani nehádal. Už měl učedníků tak plné zuby, že je nechal vykřikovat jejich rozpálenou, oddanou, obětavou, velkou a silnou – ale *falešnou* a *vylhanou* – víru. Však už tím dokázali, že měl Ježíš pravdu. A vzápětí to dokážou v Getsemane. Kde nevydrží ani *neusnout*. A opět to nedovedou *několikrát*. A to si věřili, že s Ježíšem dokonce zemřou.

Tak se zřetelně dostáváme k nejzásadnějším příběhům a událostem Ježíšova života. A tak i lidského života: Tolik křesťanů a židů a muslimů a buddhistů a hinduistů věří *falešně*. Nepravdivě. Neposlušně. Už *svým* slovům. Tolik lidí je tak převelice ulhaných *pokrytců*! A stejně i v kryptonáboženstvích např. kapitalismu, socialismu atd.

Většina lidí je totiž *pyšných* – a proto *od narození hříšných*. Takřka všichni lidé se považují za docela slušné. A tak, že nepotřebují ani Boha – natožpak zachránit. A když jim kdokoli dokáže opak, pak řvou, jak je pravda uráží. Ponižuje. No a co – tak mají *pravdu* vyvrátit, ne?

Tak i já opakuji: *Pokud* se má čtenář někde vidět v evangelijním příběhu, pak je to *jako jeden z učedníků*. A teprve, když si přiznáme tuto stejnost, můžeme začít jednat *jinak* než oni. A tak slyšet Ježíšovo slovo. Přiznat se k němu. A činit pokání.

A tak přijmout jeho vzkříšení. A tak spásu.

Píseň: EZ248 – Ježíše se nespustím + **modlitba Páně**
Rozhovor